

נה א טושיב אר"ם סי
לה ספי ד:
נו ב מיי ס"א ס"א
נרצות ה"ל"א:

הגהות הב"ח
(ה) נ"ב ור"ב שלום נ"ב אל
תקרא בניך אלא וכו':

הגהות התוספות
1. ע"ל ע"ל סס.

פ"י הרא"ש
המעות. אלא תנאי היא
כלומר טעמא דקרי מטהר
זיבה לאו משום חולשא
אלא גזירת הכתוב היא
ודוקא בישראל ולא בבר
כמו שאפרש לקמן
ושנייניא דרב אר"ב בר

הטוה. מהר לצרף שמהל זרין ושכר: גולירין מתגרין וגזרים
מנלמין. הפרשים הצל"ס אחרי כן ושם נלמון המלחמה
עלי הפרשים הגומריין:

אחד המבדך ואחד העונה אמן. נוטל שכר אלא שממהרין למבדך
תמילה ליתן שכר ולהכי
למריין ליה מטוה ובריך:

הדרן עלך הכותים אין להם
ניירות וסליקא לה מסכת נזיר

טרע שהרי גוליריים מתגרין במלחמה וגבורים נוצחין תנאי היא ד'דתניא
אחד המבדך ואחד העונה אמן במשמעו אלא שממהרין למבדך תחילה
אמר רבי אלעזר א"ר חנינא תלמודי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר
י'וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך (ד' (ה) (ו):

הדרן עלך הכותים אין להם ניירות
וסליקא לה מסכת נזיר

אהבה ליתא דאפי' משנוקא לטומאת קרי מטהר הויבה וש"ו דומני' (דאמר) (מפרש) לה רבא שטמטא במשא ולא כ"ו
יהושע אלא כהני תנאי: בת"ב איש אשר לא יהיה טהור מקריה לילה דמשמע אשר לא יהיה טהור בסתם כלומר שהוא טמא
טומאה אחרת חיוצא מנפשו דקרי ומאי ניהו זיבה ומקריה משמע ש"ו שראה הקרי אחר הויבה וכתוב לילה מיותר
אלא ש"מ דלילה שאחר הויבה יש לטיפח קרי דין זיבה וטמטא במשא. ות"ק דייק בלפנות קרי דע"ה שפיכה הויה דהיינו
מעת לעת יש לה דין זיבה. ובספרי קתני והיה לפנות ערב מלמד שהקרי מטהר הויבה מעת לעת. וררשי קרא גם למפני
דזיבה הבאה מעת לעת של קרי אין לה דין זיבה ולא דריש ויזו ודוקא בישראל שקריו (טמא) אבל עובר כוכבים (שקריו)
טהור אינו מטהר הויבה. א"ל אורחיה קרי דבייתו בלילה ולא מ"יתר לדרשא. ומאן דאמר ויזו מבר לפנות ערב כשבול
הקרב שפס נקם דאפי' טבל מבטי' לא נטהר לגמרי עד לפנות ערב ור"ש פירש במס' וביים דטעמא דקרי מטהר בזיבה
משום חולשא ונר שראה קרי ונתגיר אפי' ראה זיבה קודם שנתגיר מטמא בזיבה מיד משום דזיבות עובר כוכבים לא שייח
זיבה מה שראה עתה היא ראה ראשונה שלו ומטמא באונס ואם יראה ראה שניה אחר מעת לעת נעשה זב. וא"א לקיים
פירשו לפי סוגיא דשעמטא אלא משמע לומר לתלמודא דלישניה דמטמא בזיבה מיד משום דנעשה זב גמור מיד אלא ר"ב ראויה בתוך מעת לעת הלכך ליכא לפרושי משום חולשא אלא מגזירת הכתוב: מה מורה האמורה בשפשוט נזיר דבת"ב כ'
נזיר אלהים ויהי הנער: אין מורה אלא של בשר ודם שלא הוא מורת ואימת בשר ודם עליו: הטוה כוס של ברכה וכו' כל ברכות אל יקדמן אחר גולירין וכו' וכן גמר הברכה היא נעייא אמן: הדרן עלך מס' נזיר והדרן עלך מס' נזיר וסליקא וכו'

גמ' הטוה. מטוה כוס של ברכה וצריך ברכה זימון שמהל א"מקיים
לצדך על הכוס ברכה צ'זימון: **השמים כך הוא**. בשבועה
על שם ויחס ימינו אל השמים ושבע צמי העולם (דליא יב) כך הוא
שהעונה אמן גדול מן המבדך: **וסדע**. שהוא כך: **שהרי גולירין**.

מלשין מתגרין במלחמה תמלה ואחר
כך גזורים צל"ן ונוטחין אף כאלן
העונה אמן בל' לאחר המבדך ומנלמ
לומר שהעונה אמן משוכה מן
המבדך: **סנאי היא**. דליכא למ"ד
ד'דעונה אמן משוכה מן המבדך
ואיט דלמרי שהמבדך משוכה: א'
העונה ואחד המבדך נמשמע. דקרא
שנאמר (תה"ס לד) גדלו לה' אמי
ברכה ונלוטמה שמו יחדיו וכו':
אלא שממהרין למבדך תחילה.
ליתן ד'שכר:

הדרן עלך הכותים אין להם
ניירות וסליקא לה מסכת נזיר

נעסוק במתנה אל"ס המרות ככל פרק ופרק נלמרי הדן עלן וכן עתה ב"ס א' ד' במשירי רע"ד נבמר פ' הכותים אין להם ניירות:
אנוש יצדק ירכה וישורו. יזכה בעמל כמחכה יקו אור אל יחזיר שכינתו שוכן בציון על תוכן יבאר הוא הכן במסכת
נזיר איש גר אנכי בארץ חמו"ע (כן כתוב בסוף הכ"י המפרש על ט"ו).

מוסף רש"י

הטוה ובריך. כשמשטיין כוס של ברכה, הוי מחושי שיתנהו לן ותנך (ברכות ג). במשמעו. העונה והמבדך נמשעו קומו
ברכו את ה' אל"ס כס' עולא (תמיה ט) ואומר ויכרכו שם כנוך, והיא נעייא אמן שמקדש, במסכת תענית (טו): מפרש
קומו ברכו במלמט ברכה, ויכרכו שם כנוך, מנקוס נעייא אמן שמקדש אומר בשמנ"ו (ברכות ג). שממהרין למבדך.
ליתן שכר (שם). הדרן עלך הכותים אין להם ניירות

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

"הדרן עלך מסכת נזיר והדרן עלן. דעתן עלך מסכת נזיר ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת נזיר ולא תתנשי מינן לא בעלמא
הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. *חנינא בר פפא רמי
בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרך בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר
פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא
אשכח פקודיך כי בם חייתי: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיימים
והם משפיימים. אנו משפיימים לדברי תורה והם משפיימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר
והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים
תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שעזרתני לסים מסכת נזיר בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד
לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא
תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכה תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך.
כי בי ירבו ימיה ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם,
ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכר'א מארעא, ולאקבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה
ויקריה, ויניצמח פרקנה ויקרב משיחיה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא
מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא
מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי
תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא
וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים
טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(* פ"י הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג,
** בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בכ"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.